

Lieta C-35/23

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu

Iesniegšanas datums:

2023. gada 25. janvāris

Iesniedzējtiesa:

Oberlandesgericht Frankfurt am Main (Vācija)

Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:

2023. gada 16. janvāris

Pieteikuma iesniedzējs un apelācijas sūdzības iesniedzējs:

Tēvs

Atbildētāja un atbildētāja apelācijas tiesvedībā:

Māte

[..] **OBERLANDESGERICHT FRANKFURT AM MAIN [FEDERĀLĀS
ZEMES AUGSTĀKĀS TIESAS FRANKFURTĒ PIE MAINAS]**

LĒMUMS

ģimenes tiesību lietā

par aizgādību pār L

Lietas dalībnieki:

1. bērns L, ar dzīvesvietu PL,
2. advokāte

procesuālā aizbildne,

3. tēvs, pieteikuma iesniedzējs un apelācijas sūdzības iesniedzējs, ar dzīvesvietu CH

[..]

4. māte, atbildētāja un atbildētāja apelācijas tiesvedībā, ar dzīvesvietu PL

Frankfurtes pie Mainas [...] [*omissis*: Federālās zemes Augstākās tiesas] [senāta nosaukums] [...] [*omissis*: tiesvedības kopsavilkums]

2023. gada 16. janvārī nolemj:

I.

Tiesvedība tiek apturēta.

II.

Eiropas Savienības Tiesai tiek iesniegti šādi prejudiciāli jautājumi par to, kā interpretēt Padomes Regulas (EK) Nr. 2201/2003 (2003. gada 27. novembris) par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi laulības lietās un lietās par vecāku atbildību un par Regulas (EK) Nr. 1347/2000 atcelšanu (turpmāk tekstā – “Briseles IIa regula”) 10. un 11. pantu:

cik lielā mērā Briseles IIa regulas 10. pantā un 11. pantā paredzētais regulatīvais mehānisms attiecas tikai uz procedūrām attiecībās starp ES dalībvalstīm?

Konkrēti:

1) Vai ir piemērojams Briseles IIa regulas 10. pants un tādējādi saglabājas agrākās dzīvesvietas valsts tiesu jurisdikcija, ja bērna pastāvīgā dzīvesvieta pirms aizvešanas ir bijusi ES dalībvalstī (Vācija) un bērna atgriešanās procedūra saskaņā ar Hāgas Konvenciju par bērnu nolaupīšanu (turpmāk tekstā – “Hāgas konvencija”) ir veikta starp ES dalībvalstī (Polija) un trešo valsti (Šveice), un šajā procedūrā bērna atgriešanās ir atteikta?

Ja atbilde uz pirmo jautājumu ir apstiprinoša:

2) Kādas prasības saskaņā ar Briseles IIa regulas 10. panta b) punkta i) apakšpunktu ir jāizvirza argumentācijai par jurisdikcijas saglabāšanu?

3) Vai Briseles IIa regulas 11. panta 6.–8. punkts ir piemērojams arī tad, ja tiek veikta bērna atgriešanās procedūra saskaņā ar Hāgas konvenciju attiecībās starp trešo valsti un ES dalībvalsti kā patvēruma valsti, lai gan bērna pastāvīgā dzīvesvieta pirms aizvešanas ir bijusi citā ES dalībvalstī?

Pamatojums:

I.

Tiesvedība attiecas uz jautājumiem par Briseles IIa regulas 10. un 11. panta piemērošanas jomu.

Bērna vecāki noslēdza laulību Frankfurtē pie Mainas 2013. gada 7. martā. Tēvam ir Vācijas valstspiederība, mātei – Polijas valstspiederība. Bērna vecāki sākotnēji dzīvoja kopā Frankfurtē pie Mainas (Vācija). 2013. gada 29. jūnijā tēvs ar darbu saistītu iemeslu dēļ pārcēlās uz Šveici.

Kopīgais bērns L, kuram ir Vācijas un pa šo laiku iegūta arī Polijas valstspiederība, ir dzimis 2014. gada 12. novembrī X (Šveice) un no 2015. gada janvāra līdz 2016. gada aprīļa sākumam kopā ar māti dzīvoja Frankfurtē pie Mainas.

Tēvs regulāri apciemoja māti un bērnu Vācijā, un viņi kopā pavadīja arī brīvdienas. 2015. gada 11. maijā Migrācijas lietu pārvalde apmierināja tēva iesniegto pieteikumu par ģimenes atkalapvienošanos. Māte saņēma pagaidu uzturēšanās atļauju Šveicē, kas bija derīga līdz 2019. gada 31. decembrim.

2016. gada 9. aprīlī māte kopā ar L pārcēlās uz Poliju. Turklāt māte visu ģimeni izdeklarēja no Frankfurtes, norādot tēva adresi Šveicē. 2016. gada vasarā māte pieteicās darba vietām Šveicē. Kopš 2016. gada novembra māte strādā *Zurich Insurance* Polijā.

Sākotnēji tēvs veica apciemojumus Polijā. No 2017. gada 17. aprīļa māte liedza tēvam saskarsmi ar viņu kopīgo meitu un bez tēva piekrišanas reģistrēja meitu bērnudārzā Polijā. 2017. gada maija beigās māte informēja tēvu, ka viņa kopā ar meitu paliks Polijā.

Ar 2017. gada 7. jūlija pieteikumu tēvs ar Šveices centrālās iestādes (*Bundesamt für Justiz* [Federālā Tieslietu pārvalde] Bernē) starpniecību lūdza bērna atgriešanos Šveicē. Šis pieteikums tika noraidīts ar Krakovas *Nova Huta* pirmās instances tiesas 2017. gada 8. decembra lēmumu, pamatojoties uz to, ka tēvs esot devis beztermiņa piekrišanu mātei kopā ar L pārcelties uz Poliju. Turklāt tiesa apstiprināja, ka bērna atgriešanās gadījumā pastāv nopietns apdraudējums bērna interesēm Hāgas konvencijas 13. panta pirmās daļas b) punkta izpratnē. Tēvs esot atzinis, ka (vienreiz) ir bijis vardarbīgs pret māti. Tēva iesniegtā apelācijas sūdzība par šo lēmumu tika noraidīta ar Krakovas apgabaltiesas 2018. gada 17. aprīļa lēmumu (XII Ca 168/18).

Ar 2017. gada 27. septembra prasības pieteikumu māte uzsāka laulības šķiršanas procesu Polijā. 2017. gada oktobrī māte X pilsētas pašvaldībā Šveicē izdeklarēja L.

Ar 2018. gada 5. jūnija lēmumu Krakovas apgabaltiesa mātei uz laiku piešķīra aizgādības tiesības pār kopīgo bērnu un tēvam noteica uzturlīdzekļu maksāšanas pienākumu.

Tēvs nelūdza turpināt izskatīt ar Hāgas konvenciju pamatoto pieteikumu par bērna atgriešanos, kas 2018. gada 29. jūnijā bija iesniegts Vācijas *Bundesamt für Justiz* [Federālajai Tieslietu pārvaldei] Bonnā.

Šajā tiesvedībā 2018. gada 12. jūlija iesnieguma, ko *Amtsgericht Frankfurt am Main* [Frankfurtes pie Mainas pirmās instances tiesa] saņēma 2018. gada 13. jūlijā, I punktā tēvs lūdza piešķirt viņam pilnīgu aizgādību pār bērnu, pakārtoti – tiesības noteikt bērna dzīvesvietu.

Tālāk II punktā tēvs lūdza noteikt mātei pienākumu atdot bērnu atpakaļ tēvam uz Šveici, sākot no brīža, kad lēmums stājas spēkā.

Tēvs apgalvo, ka 2015. gada pavasarī bērna vecāki esot vienojušies ar L turpmāk dzīvot Šveicē. 2016. gada aprīlī māte esot nolēmusi uz laiku pārcelties pie saviem vecākiem Polijā, lai palīdzētu viņiem mājas būvniecībā. Tēvs tam esot piekritis, taču viņš esot skaidri noteicis, ka šis laikposms nedrīkst pārsniegt divus gadus, maksimāli trīs gadus. Katrā ziņā vēlākais no 2017. gada novembra bērnam bija jāapmeklē bērnudārzs Šveicē.

Māte iebilda pret pieteikumu.

Māte apgalvo, ka tēvs esot piekritis pārcelšanās iespējai uz Poliju un ka tur ir piedalījies Polijas pasēs saņemšanā. Vienošanās par pārcelšanos uz noteiktu laiku uz Poliju netika noslēgta, tāpat kā neesot bijusi vienošanās par pārcelšanos uz Šveici.

Pirmajā instancē tēvs tika uzklausīts 2019. gada 9. maijā. Arī uzaicinātā māte, kas iepriekš ar 2019. gada 19. aprīļa vēstuli, izmantojot savstarpējās palīdzības pieprasījumu, bija lūgusi rīkot uzklausišanu, neieradās uz šo tiesas sēdi.

Šajā tiesas sēdē tēvs paskaidroja, ka 2016. gada 29. janvārī telefonsarunas laikā vecāki bija apsprieduši, ka L būtu jāpaliek Polijā ne ilgāk kā divus līdz trīs gadus un jebkurā gadījumā bērnudārzs būtu jāapmeklē Šveicē.

Ar 2019. gada 3. jūnija lēmumu, kas tika izsniegts 2019. gada 7. jūnijā, pirmās instances tiesa noraidīja tēva pieteikumu par aizgādības tiesību iegūšanu.

Savā pamatojumā tiesa norāda, ka tiesai, kurā iesniegta prasība, nav starptautiskās jurisdikcijas. Tēvs neesot iesniedzis pierādījumus par attiecīgu konkrētu vienošanos par mātes un bērna uzturēšanos Polijā uz noteiktu laiku. Viņa sniegtā informācija 2019. gada 9. maija mutvārdu paskaidrojumos esot pretrunā viņa iepriekš sniegtajam apgalvojumam 2018. gada 3. augusta procesuālajā dokumentā, no kura izriet, ka vecāki vēl 2017. gada maijā bez rezultātiem apsprieda uzturēšanās ilgumu Polijā.

Tēvs uzskata, ka *Amtsgericht Frankfurt am Main* jurisdikcija izriet no Briseles IIa regulas 11. panta 6. punkta, skatot to kopsakarā ar 7. punktu, kā arī no Briseles IIa regulas 10. panta. Krakovas pirmās instances tiesa savā 2017. gada 8. decembra lēmumā esot konstatējusi, ka bērna dzīvesvieta pirms pārcelšanās uz Poliju nebija Šveicē, jo bērns kopā ar māti dzīvoja Vācijā.

Tēvs uzskata, ka Hāgas konvencijā paredzētajā procedūrā piemērojami principi, saskaņā ar kuriem personai, kas iebilst pret bērna atpakaļatdošanu, ir jāpierāda, ka persona, kurai bija (kopīga) aizgādība pār bērnu, ir piekritusi bērna aizvešanai vai aizturēšanai vai vēlāk to atļāvusi, ir piemērojami arī šajā tiesvedībā. Šo pierādījumu, ka piekrišana ir bijusi uz nenoteiktu laiku, māte neesot sniegusi.

Turklāt tēvs apgalvo, ka būtībā aizgādības tiesību piešķiršana tēvam visvairāk atbilstu bērna interesēm. Rīkojoties patvaļīgi, māte praktiski esot apturējusi tēva, kuram ir aizgādības tiesības, pilnvaras un tādējādi neesot rīkojusies atbilstoši bērna interesēm. Arī šajā ziņā tēvs atsaucas uz principiem, kas piemērojami procedūrās saskaņā ar Hāgas konvenciju.

Ar sūdzību, ko pirmās instances tiesa ir saņēmusi 2019. gada 8. jūlijā, tēvs uztur savu pirmajā instancē izvirzīto prasījumu.

Māte lūdz sūdzību noraidīt.

Senāts ir vairākkārt norādījis tēvam, ka viņa sūdzībai nav izredžu uz panākumiem, jo pat tad, ja tiktu pieņemta starptautiskā jurisdikcija, nevarētu uzskatīt, ka aizgādības tiesību piešķiršana tēvam vislabāk atbilstu bērna interesēm, *BGB* [Vācijas Civilkodeksa] 1671. pants.

Tāpat senāts ir norādījis tēvam, ka senāta ieskatā Briseles IIa regulas 10. pants ir piemērojams tikai attiecībām starp ES dalībvalstīm un ka procedūras, kas tiek īstenotas attiecībās starp Poliju un Šveici, nevar radīt Briseles IIa regulas 10. pantā paredzētās sekas.

Tēvs ierosina prejudiciālā nolēmuma tiesvedībā uzdot Eiropas Savienības Tiesai Luksemburgā šādus jautājumus:

[..] [*omissis*: Jautājumi, kuru noskaidrošanu ierosina tēvs. Daļēji ietverti prejudiciālajos jautājumos, kuriem vienīgi ir nozīme]

2022. gadā Polijā, pamatojoties uz tajā noteiktu tiesas pasākumu, tēvs īstenoja saskarsmes tiesības ar bērnu.

II.

1. Starptautiskā jurisdikcija

Vācijas tiesu starptautiskā jurisdikcija tiesvedībā par aizgādību, kas ierosinātas pirms 2022. gada 1. augusta, principā izriet no Padomes Regulas (EK) Nr. 2201/2003 (2003. gada 27. novembris) 8. panta 1. punkta, ciktāl nav piemērojamas prioritāras tiesību normas saskaņā ar 9., 10. un 12. pantu (Briseles IIa regulas 8. panta 2. punkts). Aizstājošā Regula (EK) 2019/1111 (2019. gada 25. jūnijs) (Briseles IIb regula) attiecas tikai uz tiesvedībām, kas ierosinātas pēc 2022. gada 1. augusta, Briseles IIb regulas 100. panta 1. punkts. Šajā tiesvedībā joprojām ir piemērojama Briseles IIa regula redakcijā, kurā

grozījumi ir izdarīti ar Regulu (EK) Nr. 2201/2003, Briseles IIb regulas 100. panta 2. punkts.

Saskaņā ar Briseles IIa regulas 8. panta 1. punktu noteicošais kritērijs starptautiskajai jurisdikcijai ir bērna pastāvīgā dzīvesvieta (a), ciktāl nav piemērojamas prioritāras tiesību normas, šajā gadījumā – Briseles IIa regulas 10. pants (b).

a. Briseles IIa regulas 8. panta 1. punkts

Saskaņā ar Briseles IIa regulas 8. panta 1. punktu dalībvalsts tiesām ir piekritīgas lietas par vecāku atbildību par bērnu, kura pastāvīgā dzīvesvieta ir šajā dalībvalstī brīdī, kad tiesā iesniegta prasība.

Pastāvīgā dzīvesvieta ir jānosaka, pamatojoties uz visiem katra konkrētā gadījuma faktiskajiem apstākļiem, ņemot vērā integrāciju sociālajā un ģimenes vidē kā bērna dzīves un uzturēšanās centru, šajā ziņā būtisks ir uzturēšanās valsts teritorijā ilgums, regularitāte un apstākļi (Tiesas spriedums, 2009. gada 2. aprīlis, C-523/07, 42. un 44. punkts; Tiesas spriedums, 2010. gada 22. decembris, C-497/10 PPU, 47. punkts; Tiesas spriedums, 2017. gada 8. jūnijs, C-111/17 PPU, 42. punkts).

Kopš 2016. gada aprīļa L kopā ar savu māti dzīvo Polijā un kopš 2017. gada aprīļa/maija tur apmeklēja bērnudārzu.

Pieteikuma iesniegšanas brīdī 2018. gada jūlijā L pastāvīgā dzīvesvieta bija noteikta Polijā, līdz ar to Vācijas tiesu jurisdikciju nevar pamatot ar Briseles IIa regulas 8. panta 1. punktu.

b. Piekritība bērna nolaupīšanas gadījumos

Briseles IIa regulas 10. pantā ir paredzēts detalizētāks piekritības piešķiršanas regulējums bērna nelikumīgas aizvešanas vai aizturēšanas gadījumā. Šādos gadījumos saglabājas agrākās pastāvīgās dzīvesvietas valsts starptautiskā jurisdikcija, pat ja bērns izveido jaunu pastāvīgo dzīvesvietu citā valstī, ja vien nav izpildīti īpaši nosacījumi.

Šajā nolūkā vispirms būtu nepieciešams, lai šajā tiesvedībā būtu piemērojams Briseles IIa regulas 10. pants.

Saskaņā ar Briseles IIa regulas 10. panta formulējumu (“dalībvalsts”) tiesību norma ir piemērojama tikai attiecībā starp dalībvalstīm, kurām ir saistoša Briseles IIa regula. Šajā ziņā Tiesa ir precizējusi, ka tas, ka Briseles IIa regulas 10. pantā ir izmantots vārds “dalībvalsts”, nevis vārdi “valsts” vai “trešā valsts” un ka jurisdikcijas piešķiršana ir padarīta atkarīga no faktiskas vai agrākās pastāvīgās dzīvesvietas “dalībvalstī”, nenorādot uz trešās valsts teritorijā iegūtas dzīvesvietas iespējamību, nozīmē to, ka šis pants reglamentē jurisdikciju vienīgi bērna nolaupīšanas gadījumā starp dalībvalstīm (Tiesas spriedums, 2021. gada 24. marts, C-603/20 PPU, 38.–40. punkts).

Tēvs uzskata, ka šis nosacījums ir izpildīts, jo šī tiesvedība notiek attiecībās starp Vāciju un Poliju, proti, divām ES dalībvalstīm, kurām ir saistoša Briseles IIa regula. L kopā ar māti dzīvoja Frankfurtē, un tādējādi viņas pastāvīgā dzīvesvieta bija Vācijā.

Senāts neatbalsta šo viedokli, bet uzskata, ka Briseles IIa regulas 10. un 11. panta piemērošana ir jāskata kontekstā ar bērna atgriešanās procedūras īstenošanu saskaņā ar Hāgas konvenciju. Briseles IIa regulas 11. pantā ir ietverti papildu procesuālie noteikumi, kas ir piemērojami bērna atgriešanās procedūrās saskaņā ar Hāgas konvenciju, kurās gan izcelsmes valsts, gan patvēruma valsts ir ES dalībvalstis, t.i., kurām ir saistoša Briseles IIa regula [...] [omissis: atsauce uz tiesību doktrīnu]. Briseles IIa regulas 10. un 11. pantā ietvertie noteikumi, no vienas puses, stiprina Hāgas konvencijā paredzēto bērna atgriešanās mehānismu, ierobežojot izņēmuma gadījumu piemērošanu un prioritizējot rīkojuma par bērna atgriešanos izpildi, bet, no otras puses, ir paredzēti īpaši [procesa] paātrināšanas un uzklauššanas noteikumi, kā arī aizsardzības un informēšanas pienākumi attiecībā uz lietas dalībniekiem.

Tiesa 2021. gada 24. marta spriedumā lietā C-603/20 PPU par Regulas (EK) Nr. 2201/2003 10. panta (šeit – “dzīvesvietas noteikšana bērna nolaupīšanas gadījumā”) interpretāciju ir norādījusi, ka, interpretējot Savienības tiesību normu, ir jāņem vērā ne tikai tās formulējums, bet arī tās konteksts un mērķi, kas ir izvirzīti ar tiesisko regulējumu (Tiesas spriedums, 2021. gada 24. marts, C-603/20 PPU, 37. punkts). Līdz ar to attiecībā uz Briseles IIa regulas 10. panta interpretāciju no šīs tiesību normas formulējuma, kā arī no interpretācijas, kas ir pausta Eiropas Komisijas publicētajā Praktiskajā rokasgrāmatā Regulas Nr. 2201/2003 piemērošanai, skaidri izriet, ka šī norma attiecas tikai uz piekritības konfliktiem starp dalībvalstīm, nevis uz konfliktiem starp dalībvalsti un trešo valsti (Tiesas spriedums, 2021. gada 24. marts, C-603/20 PPU, 29. punkts). Vienlaikus Tiesa ir uzsvērusi, ka īpašās jurisdikcijas noteikumi ir jāinterpretē šauri un tādā nepieļauj tādu interpretāciju, kas pārsniegtu attiecīgajā regulā tieši paredzētos gadījumus, vai kuras rezultātā tiktu ņemta vērā tikai daļa no tās formulējuma, lai to piemērotu autonomi (Tiesas spriedums, 2021. gada 24. marts, C-603/20 PPU, 47., 48. punkts).

Attiecīgi, atbilstoši senāta izpratnei, tiesību normas Briseles IIa regulas 10. un 11. pantā nav jāaplūko atsevišķi viena no otras.

Bērna atgriešanās procedūrā, kas tika uzsākta pēc tēva 2017. gada 7. jūlija pieteikuma ar Federālās tieslietu pārvaldes Bernē starpniecību un kas bija vērsta uz bērna atgriešanos Šveicē, no Briseles IIa regulas 11. panta izrietošās prasības Hāgas konvencijā noteiktās procedūras veikšanai netika piemērotas, jo Šveicei Briseles IIa regula nav saistoša. Līdz ar to pēc pieteikuma par bērna atgriešanos noraidīšanas tiesai Polijā arī nebija pamata rīkoties saskaņā ar Briseles IIa regulas 11. panta 6. un 7. punktu un Vācijas tiesas vai centrālo iestādi informēt par noraidošo lēmumu.

Otrais pieteikums par bērna atgriešanos, ko tēvs bija iesniedzis Vācijas Federālajā tieslietu pārvaldē Bonnā neilgi pirms šīs tiesvedības uzsākšanas, nevar pamatot jurisdikcijas saglabāšanos saskaņā ar Briseles IIa regulas 10. pantu, ņemot vērā, ka šī procedūra netiek turpināta. Šajā ziņā izšķiroša nozīme ir prasības pieteikuma saņemšanai tiesā. Saskaņā ar tēva norādīto Polijā netika uzsākta turpmāka bērna atgriešanās procedūra.

Turklāt otra atbilstoši Hāgas konvencijai sagatavotā pieteikuma pieņemamība principā šķiet apšaubāma, jo Polijas apelācijas tiesas galīgais lēmums, visticamāk, nepieļauj turpmākas Hāgas konvencijā paredzētās procedūras uzsākšanu par to pašu priekšmetu. Polijas tiesu nolēmumos ir ietverti arī apsvērumi par jautājumu, kas skar bērna nelikumīgu aizturēšanu.

2. Briseles IIa regulas 10. panta piemērošana

Ciktāl Briseles IIa regulas 10. pants principā ir piemērojams arī šeit aplūkotajā situācijā, jurisdikcijas pāreja (nepastāvot abu personu, kam ir uzraudzības tiesības, piekrišanai, a) punkts) notiek tikai tad, ja bērns ir ieguvis jaunu pastāvīgo dzīvesvietu, ir uzturējies jaunajā dzīvesvietas valstī vismaz vienu gadu, ir iekārtojies jaunajā vidē un ir izpildīts viens no b) punkta i)–iv) apakšpunktā minētajiem gadījumiem. Šajā gadījumā jautājums ir par i) apakšpunktu, saskaņā ar kuru jurisdikcija netiek saglabāta, ja viena gada laikā pēc tam, kad persona, kam ir uzraudzības tiesības, ir zinājusi vai tai vajadzēja zināt par bērna atrašanās vietu, nekādas prasības par atdošanu nav iesniegtas kompetentajās tās dalībvalsts iestādēs, kurā bērns ir aizvests vai tiek aizturēts (Briseles IIa regulas 10. panta b) punkta i) apakšpunkts).

Attiecīgi, lai nodrošinātu šo tiesu starptautisko jurisdikciju, tēvam bija jāiesniedz pieteikums par bērna atgriešanos gada laikā no brīža, kad nelikumība iestājās vai viņš par to uzzināja.

Tēvs apgalvo, ka viņš ir devis piekrišanu tam, ka māte ar L noteiktu laiku uzturas Polijā. Pēc šā termiņa beigām māte kopā ar L nebija pārcēlusies uz Šveici, pretēji tēva apgalvotās vienošanās nosacījumiem.

Tēvs šajā sakarā apgalvo, ka bērns tiek nelikumīgi aizturēts Polijā vēlākais kopš 2017. gada 24. maija (bērnudārza apmeklēšana). Tālāk tēvs apgalvo, ka vecāki bija vienojušies, ka bērnam no 2017. gada novembra būtu jāapmeklē bērnudārzs Šveicē.

Tēva pieteikums par aizgādības tiesībām pirmās instances tiesā tika saņemts 2018. gada 13. jūlijā. Briseles IIa regulas 10. panta b) punkta i) apakšpunktā paredzētais viena gada termiņš būtu ievērots tikai tad, ja tiktu ņemts vērā vēlākais datums, t.i., bērnudārza apmeklēšanas uzsākšana. Ar procedūrā par bērna atgriešanos (nelikumība ar reģistrāciju bērnudārzā no 2017. gada maija) sniegto argumentāciju pieteikums nebūtu saņemts Briseles IIa regulas 10. panta b) punkta i) apakšpunktā paredzētajā viena gada termiņā.

Šajā gadījumā rodas jautājums, vai Hāgas konvencijā noteiktās Polijā veiktās procedūras rezultātā tēvam ir liegts iesniegt papildu argumentus, vai arī Briseles IIa regulas 10. panta ietvaros var ņemt vērā arī vēlākus datumus. Tādējādi pastāvētu iespēja pēc bērna atgriešanās procedūras pabeigšanas atlikt viena gada termiņa sākumu, kas galu galā neatbilst nolūkam bērna interesēs pēc iespējas ātrāk noteikt aizgādības tiesības.

Starp vecākiem joprojām pastāv domstarpības jautājumā par mātes un bērna uzturēšanās termiņu Polijā. Māte apstrīd, ka būtu notikusi vienošanās par šādu termiņu.

Jautājumā par argumentācijas sniegšanas un pierādīšanas pienākumu tēvs atsaucas uz principiem, kas ir piemērojami piekrišanas vai vienošanās pierādīšanai Hāgas konvencijā noteiktajā procedūrā, saskaņā ar kuriem vecākam, kurš iebilst pret bērna atgriešanos, ir jāpierāda, ka pieteikuma iesniedzējs ir piekritis aizvešanai vai (vēlāk) to atļāvis (skat. Hāgas konvencijas 13. panta pirmās daļas a) punktu).

Senāta ieskatā īpašie noteikumi par pierādīšanas pienākumu, kas ir piemērojami Hāgas konvencijā noteiktajā procedūrā, nav attiecināmi uz šo tiesvedību. Šīs tiesvedības priekšmets nav bērna atgriešanās Hāgas konvencijā noteiktās procedūras ietvaros, bet gan pieteikums par aizgādības tiesību piešķiršanu, kurā ir piemērojami aizgādības tiesvedībā vispārēji piemērojamie procesuālie principi. Briseles IIa 10. panta nosacījumi agrākās dzīvesvietas valsts tiesām ir jāpārbauda patstāvīgi (Tiesas spriedums, 2010. gada 22. decembris, C-497/10 PPU, 62. un nākamie punkti). Saskaņā ar Hāgas konvenciju jaunajā dzīvesvietas valstī pieņemtais lēmums par bērna atpakaļatdošanas pieteikumu nav saistošs. Šajā ziņā ir piemērojams *FamFG* [Likuma par tiesvedību ģimenes lietās un bezstrīdus tiesvedības lietās] 26. pantā noteiktais pārbaudes pēc savas ierosmes princips, kas ietver arī to, ka starptautiskā jurisdikcija ir jāpārbauda *ex officio* (*BGH* [Federālā augstākā tiesa] [..][*omissis*: atsauce uz juridisku žurnālu] [lēmums, 2010. gada 17. februāris, XII ZB 68/09]). Attiecīgi tādās pieteikuma procedūrās kā šajā pieteikumā par aizgādības tiesību piešķiršanu saskaņā ar *BGB* 1671. pantu ir lietas dalībniekiem ir zināms pienākums sniegt argumentus attiecībā uz tiem labvēlīgiem faktiem. Tādēļ tiesai arī ir attiecīgi jāizvērtē pretrunas tēva sniegtajā argumentācijā.

3. Briseles IIa regulas 11. panta 8. punkta piemērošana

Saskaņā ar Briseles IIa regulas 11. panta 6.–8. punktā paredzētajiem noteikumiem gadījumā, ja Hāgas konvencijā noteiktajā procedūrā tiek atteikta bērna atgriešanās, pamatojoties uz Hāgas konvencijas 13. pantu, ir jāuzsāk aizgādības tiesvedība agrākajā dzīvesvietas valstī. It īpaši uz lēmumiem par aizgādību, kas, piemērojot Briseles IIa regulas 11. pantu, tiek pieņemti pēc tam, kad ir atteikta bērna atgriešanās Hāgas konvencijas noteiktajā procedūrā, un kas ietver bērna atgriešanos (atpakaļatdošanu), saskaņā ar Briseles IIa regulas 11. panta 8. punktu un 40. panta 1. punkta b) apakšpunktu, skatot to kopsakarā ar 42. pantu, attiecas privileģēta izpilde.

Tēvs uzskata, ka uz senāta lēmumu par aizgādību, kas saistīts ar rīkojumu par bērna atpakaļatdošanu, attiecas Briseles IIa regulas 11. panta 8. punkts un tādējādi arī noteikumi par privileģētu izpildi.

Savukārt senāta ieskatā Briseles IIa 10. panta 6.–8. punkta piemērošana obligāti paredz Hāgas konvencijā noteiktās procedūras veikšanu attiecībās starp divām dalībvalstīm, kurām ir saistoša Briseles IIa regula, līdz ar to šajā gadījumā nav piemērojams Briseles IIa regulas 11. panta 8. punkts. Briseles IIa regulas 11. panta 8. punkta mērķis ir atvieglot tādu lēmumu par aizgādību izpildi, kas pieņemti pēc Hāgas konvencijas noteiktās procedūras, uz kuru attiecas Briseles IIa regulas 11. panta 2.–5. punktā noteiktie īpašie nosacījumi. Kā jau iepriekš norādīts, uz bērna atgriešanās procedūru attiecībās starp Šveici un Poliju neattiecas Briseles IIa regulas piemērošanas joma. Izšķirošais faktors šajā gadījumā ir nevis tēva dzīvesvieta, bet gan jautājums par valstu savstarpējām saistībām un pienākumiem atbilstoši Briseles IIa regulai.

[..] [*omissis*: paraksti; apliecinājuma atzīme]